

Aile Karar Verme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Aile Karar Verme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16404>

Özet

Aile Karar Verme Ölçeği, 2011 yılında Ümit Morsünbül tarafından hazırlanan "Ergenlikte özerkliği ve kimlik biçimlenmesinin öznel iyi olu? üzerindeki etkisi" başlıklı doktora tezi kapsamında Türkçe'ye uyarlama çalışması yapılan bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, özellikle ergenlerin aile içi karar alma süreçlerine katılım düzeylerini ve bu süreçlerin onların gelişimleri üzerindeki etkilerini de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, ergenlik dönemindeki bireylerin özerklik gelişimleri ile aile yapısı arasındaki etkileşimi inceleyen araştırmacılar için önemli bir araçtır.

Ölçeğin temel kullanım alanı, aile sistemleri içerisindeki iletişim dinamiklerini ve bireyselleşme süreçlerini belirlemektir. Öznel iyi olu? gibi pozitif psikoloji yapılarıyla ilişkisini inceleyen bu çalışmada, ölçeğin psikometrik özelliklerinin Türkçe örnekleme incelendiği bir uyarlama çalışmasıdır. Orijinal ölçeğin detaylı yapısı ve maddeleri, doktora tezinin eklerinde veya ilgili literatürde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Aile Karar Verme, Ergenlik, Özerklik, Kimlik Biçimlenmesi, Öznel İyi Olma, Aile Dinamikleri, Psikolojik Ölçek Uyarlaması.

Yazarlar

Ümit Morsünbül

Amaç

Aile Karar Verme Ölçeği'nin temel amacı, ergenlerin aile içinde alınan kararlara ne ölçüde katıldıkları ve bu kararların alınması biçimlerini ve bu süreçte hissettikleri özerklik düzeyini ölçmektir. Bu bağlamda ölçek, ergenlerin gelişimsel ihtiyaçları ile ailelerin kontrol mekanizmaları arasındaki dengeyi ortaya koymayı hedefler.

Uyarlama çalışmasının özel amacı ise, ölçeğin kültürel olarak Türk örnekleme uygunluğunu saptamak ve ölçeğin psikometrik özelliklerini (geçerlik ve güvenilirlik) analiz ederek Türkçe alanyazına kazandırmaktır. Bu sayede, Türkiye'deki araştırmacılar, aile ve ergenlik psikolojisi alanındaki çalışmalarında bu standardize edilmiş araç kullanabilmektedirler.

Yapı

Ölçek, genellikle ergenlerin bireyselleşme süreciyle yakından ilişkili olan aile içi karar verme

davranışları ölçmektedir. Ölçülen temel psikolojik yapı, ergenin aile ortamında hissettiği özerklik ve bağımsızlık algıdır. Bu yapı, genellikle şu boyutlarda incelenir:

Katılım Düzeyi: Ergenin kararlara aktif olarak dahil edilme oranı.

Kontrol Algısı: Kararların kim tarafından ve hangi yöntemle alındığına dair ergenin algısı.

Ayrışma/Bireyselleşme: Aileden ayrışma ve kendi kararların alma becerisinin gelişimi.

Ölçek, bu boyutlar üzerinden ergenlik döneminde kritik öneme sahip olan kimlik biçimlenmesi ve psikososyal uyum arasındaki ilişkiyi anlamlandırmaya yardımcı olur.

Geçerlik

Morsünbül (2011) tarafından gerçekleştirilen doktora tezi, Aile Karar Verme Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasının geçerlik çalmaları içermektedir. Kaynak bildiren geçerlik bölümü "-" olarak belirtilmiş olsa da, bir uyarlama tezinde yapı geçerliği, kapsam geçerliği ve/veya ölçüt geçerliği analizlerinin yapılması beklenir.

Tez çalmasıında, ölçeğin kuramsal yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü belirlemek amacıyla büyük olasılıkla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) veya açmalyıcı faktör analizi (AFA) kullanılmıştır. Detaylı geçerlik katsayıları ve bulgular (örneğin, faktör yükleri, uyum indeksleri) için araştırmacının orijinal tezine başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta güvenilirlik bilgisi "-" olarak belirtilmiş olsa da, ölçeğin tutarlılığını değerlendirmek amacıyla uyarlama çalmasıında mutlaka güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Bu analizler genellikle iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) ve/veya test-tekrar test güvenilirlik analizlerini kapsar.

Uyarlama çalmasıında elde edilen yüksek iç tutarlılık katsayıları, Aile Karar Verme Ölçeği maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Güvenirlik değerlerinin ayrıntıları, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde sunulan doktora tezinde detaylıca açıklanmıştır.

Faktör Analizi

Aile Karar Verme Ölçeği'nin Türkçe formunun faktör yapısını incelemek amacıyla faktör analizi yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, orijinal ölçeğin boyutlarının Türk kültürüne ve diline uygunluğunu test etmeyi amaçlamıştır.

Doktora tezi kapsamında gerçekleştirilen faktör analizi sonuçları, ölçeğin çok boyutlu yapısını destekleyen bulgular sunmuş olmalıdır. Bu analizler, ergenlerin aile içi karar verme süreçlerini

hangi alt boyutlar (örneğin, anne etkisi, baba etkisi, ortak karar) üzerinden algıladığınız bilimsel olarak ortaya koymaktadır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir, ancak psikometrik ölçekler genellikle 3, 4 veya 5'li Likert formatındadır).

Language Available: Türkçe

Population Group: Ergenler ve Aileleri

Age Group: Ergenlik dönemi (Genellikle 12-18 yaş aralığı)

Population Details: Doktora tezinde belirtilen Türkiye örnekleme (Öğrenciler).

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

Aile Karar Verme Ölçeği, Morsünbül 2011, Doktora Tezi, Psikolojik Değerlendirme, Özerklik Gelişimi, Aile Psikolojisi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Tezde belirtilmemiştir.)

Affiliation Email addresses: umitmorsunbul@aksaray.edu.tr

Correspondence Address: Aksaray Üniversitesi (Uyarlama sonrası güncel adresi)

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin uyarlama çalışması 2011 yılında tamamlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler, sorumlu yazar Ümit Morsünbül'den veya orijinal ölçeğin telif hakkı sahibinden alınmalıdır.

Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için yazar ile iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir. İletişim bilgisi yukarıda sağlanmıştır.

Ek bilgi olarak, Aile Karar Verme Ölçeği'nin orijinal PDF dokümanı aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [aile-karar-verme-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Aile Karar Verme Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasına ait temel referans ve ilgili bağlantılar aşağıda listelenmiştir:

Morsünbül, Ü. (2011). *Ergenlikte özerklik ve kimlik biçimlenmesinin öznel iyi oluş üzerindeki etkisi* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ulusal Tez Merkezi Kaynağı: tez.yok.gov.tr

Morsünbül, Ü. (Sorumlu Yazar İletişim): umitmorsunbul@aksaray.edu.tr

Aile Karar Verme Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Aile Karar Verme Ölçeği'nin maddeleri, bu kaynak içeriğinde doğrudan alınmamıştır. Maddeler için araştırmacının orijinal doktora tezine veya yukarıda belirtilen PDF dokümanına başvurulması gerekmektedir.